

KOMITET BIOLOGII ŚRODOWISKOWEJ I EWOLUCYJNEJ POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Przewodniczący: prof. dr hab. Krzysztof Spalik
Instytut Botaniki, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
ul. Ilji Miecznikowa 1, 02-096 Warszawa
e-mail: spalik@biol.uw.edu.pl

Warszawa, dn. 29 lipca 2016 r.

Sz. P. Prof. dr hab. Jan Szyszko
Minister Środowiska

Szanowny Panie Ministrze,

Na stronie Rządowego Centrum Legislacyjnego znajduje się pismo nr DP-I.0230.7.2016 podpisane przez Głównego Konserwatora Przyrody i datowane 8 lipca br., kierujące projekt ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw do opiniowania. W rozdzielniku do tego pisma figuruje nieistniejący już Komitet Ochrony Przyrody PAN, którego kontynuatorem jest Komitet Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej PAN. Na tej podstawie przesyłamy nasze uwagi do projektu ustawy – ww. pismo bowiem do chwili wysłania tej opinii nie dotarło do naszego komitetu.

Art. 1.1. Zmiana wprowadzona w art. 5 pkt 15, definiującym pozyskanie zwierząt, roślin i grzybów, rozszerza istniejącą definicję o możliwość zabijania zwierząt z gatunków chronionych w celu ograniczenia poważnych szkód gospodarczych. Takie rozwiązanie pozwala w sposób wysoce uznaniowy, w oparciu o niejasne kryteria („poważne szkody”), omijać zapisy art. 52 ust. 2, zezwalającego na odstępstwa od zakazu ochrony gatunkowej (w tym zabijanie) tylko w sytuacji braku rozwiązań alternatywnych i zapewnieniu zachowania tzw. właściwego stanu ochrony danego gatunku (w znaczeniu zapisów art. 1 pkt 24 Ustawy o ochronie przyrody oraz art. 1 pkt. i dyrektywy siedliskowej UE). Dla gatunków chronionych w oparciu o zapisy dyrektywy siedliskowej i ptasiej oznacza to naruszenie wspólnotowego prawa ochrony środowiska.

Art.1.2. Nieuzasadnione jest wydłużenie okresu powołania p.o. dyrektora parku narodowego z 6 do 12 miesięcy. Sześć miesięcy jest absolutnie wystarczającym okresem do sprawnego przeprowadzenia procedury naboru nowego dyrektora.

Art. 1.6. Niezrozumiałe i nieuzasadnione jest wyłączenie kontroli organów administracji rządowej (regionalnego dyrektora ochrony środowiska) w zakresie projektów planów urzędzenia lasu w części dotyczącej otuliny rezerwatu poprzez wykreślenie w art. 13 ustępu 3b. Zmiana ta umożliwi dowolne gospodarowanie w otulinach rezerwatów, co w praktyce przekreśla ochronną funkcję otulin.

Art. 1.7.b i c oraz 1.14. Punkt wprowadzający możliwości wykonywania na terenie albo wobec form ochrony przyrody działań z zakresu obronności kraju także w przypadkach braku zagrożenia bezpieczeństwa państwa jest nieprecyzyjny i sprawia, że parki narodowe i rezerwaty przyrody zaczną pełnić rolę poligonów dla wojska i grup paramilitarnych.

Art. 1.12. Proponowana zmiana powoduje niezgodne z prawem UE przekazanie podmiotom administracji krajowej wyłącznej odpowiedzialności za decyzje dotyczące działań negatywnie wpływających na obszary Natura 2000. Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 34 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych właściwy dyrektor ochrony środowiska lub urzędu morskiego może zezwolić na realizację planu lub działań mogących negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000. Ministerstwo środowiska proponuje, aby zastąpić określenie „może zezwolić” słowem „zezwała”, znosząc tym samym uznaniowość decyzji organu i wprowadzając regulację stanowiącą. Tym samym, to RDOŚ lub dyrektor urzędu morskiego samodzielnie stwierdza, że w określonym przypadku wystąpiły ww. przesłanki, czyli nadrzędność interesu publicznego o charakterze społecznym lub gospodarczym nad interesem publicznym, jakim jest ochrona przyrody. Jest to zapis sprzeczny z art. 34 ust. 2 pkt 4 oraz brzmieniem art. 6 ust. 4 dyrektywy siedliskowej UE (którego transpozycję stanowi art. 34 Ustawy o ochronie przyrody), stanowiącym, że – w przypadku wpływu na siedliska lub gatunki priorytetowe – ewentualna decyzja musi być poprzedzona pozytywną opinią Komisji Europejskiej.

Ministerstwo Środowiska argumentuje, że proponowane rozwiązanie ułatwi realizację inwestycji na terenie obszarów Natura 2000. Jest to zaskakująca argumentacja, ponieważ celem ustawy o ochronie przyrody powinna być – zgodnie z jej nazwą – ochrona przyrody, a nie sprzyjanie interesom inwestorów na obszarach chronionych.

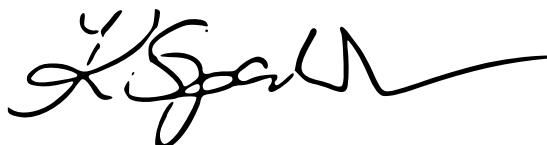
Art. 1.22-26. Proponowane w ustawie zmiany pozwolą gminom w sposób niezgodny kształtować politykę ochrony zadrzewień, w tym znieść opłaty za wycięcie drzew lub ustalić je na poziomie symbolicznym. Stwarza to realne niebezpieczeństwo, że polityka ta będzie kształtować się nie w interesie miejscowej społeczności, ale pod wpływem lokalnych grup nacisku, np. inwestorów lub deweloperów. Już obecne, dość restrykcyjne regulacje często zawiodą w wypadku atrakcyjnych terenów inwestycyjnych. Proponowane zapisy otwierają też możliwości niekontrolowanej wycinki drzew na terenach wiejskich, w tym drzew tworzących aleje przydrożne. Biorąc pod uwagę obserwowaną od lat presję na usuwanie drzew i zadrzewień na terenach pozamiejskich, wprowadzenie takich zapisów może skutkować znaczącą przebudową siedlisk i krajobrazów na rozległych terenach kraju, prowadząc do znaczącego zubożenia różnorodności biologicznej.

Art. 1.27. Komitet Biologii Środowiskowej i Ewolucyjnej przy okazji ostatniej nowelizacji ustawy o ochronie przyrody zajął zdecydowanie negatywne stanowisko w sprawie zniesienia kadencyjności członków PROP i podobnie negatywnie opiniuje taką zmianę w wypadku regionalnych rad ochrony przyrody.

Art. 3. Zmiany w zakresie trybu powoływania generalnej i regionalnych dyrekcji ochrony środowiska są sprzeczne z zasadami transparentności i konkurencyjności obsadzania stanowisk w administracji publicznej. Nieuzasadniona jest rezygnacja w art. 126.1 i 2 z wyłaniania kandydatów na Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i jego zastępców w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru przy jednoczesnym braku doprecyzowania ich wiedzy zawodowej. W obecnym brzmieniu wymagane kompetencje są sformułowane ogólnie (ust. 7: „posiada wykształcenie i wiedzę z zakresu spraw należących do właściwości Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska”), jednak ta wiedza i kompetencje są weryfikowane przez zespół specjalistów, gwarantujący wybór najlepiej przygotowanego merytorycznie kandydata (art. 126.6). Przy zniesieniu wymogu konkursu stanowiska te będą rozdzielane z klucza politycznego, nie zaś na podstawie merytorycznych kompetencji.

Niezrozumiałe jest zniesienie wymogu posiadania przez regionalnego konserwatora przyrody dyplomu ukończenia studiów na kierunku przyrodniczym. Obecna lista kierunków studiów jest bardzo szeroka i obejmuje nie tylko kierunki bezpośrednio związane z ochroną przyrody, ale i pokrewne, jak np. ogrodnictwo i zootechnika. Konserwator przyrody powinien podejmować decyzje merytoryczne, bazując na faktach i ich naukowej interpretacji – powinien być zatem do wydawania takich decyzji zawodowo przygotowany.

Z wyrazami szacunku

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'K. Spalik', with a long horizontal flourish extending to the right.

prof. dr hab. Krzysztof Spalik
przewodniczący Komitetu Biologii
Środowiskowej i Ewolucyjnej PAN

Do wiadomości:
Dziekan Wydziału II Polskiej Akademii Nauk